
Var alt bedre før?

LEGELIVET

OLAF AASLAND

olaf.aasland@legeforeningen.no

Olaf Aasland (f. 1944) er seniorforsker ved LEFO –
Legeforskningsinstituttet.

Da jeg i 1992 begynte å forske på legene og deres karrierer, fant jeg tidlig ut at for å forstå deres virkelighet og atferd var det nødvendig å trenge ganske dypt inn i profesjonssosiologien: Hva er en profesjon, og hva skiller den medisinske fra andre profesjoner?

Foto: Einar Nilsen

Et inspirerende utgangspunkt ble for meg et spesialnummer av tidsskriftet *The Milbank Quarterly* med tittelen *The changing character of the medical profession* (1), der de fleste forfatterne var sentrale amerikanske sosiologer.

Et gjennomgående tema var at legene etter en "gullalder" med høy status og lite styring frem til 1970 måtte gi slipp på de fleste privilegiene, inkludert den profesjonelle autonomien, som et paradigmatisk fall fra pistedallen. Det var nå på tide å reorientere i nye omgivelser på bakkenivå.

Men etter å ha forsket på dette i 25 år har jeg gradvis innsett at det likevel ikke dreide seg om et paradigmeskifte, snarere om en kontinuerlig prosess der legerollen, som andre kulturelle uttrykk, er i stadig generasjonell endring og utvikling. Legene, pasientene, og helsemyndighetene er et helt annet sted i dag enn de var for ti år siden, for ikke å si 20 eller 30 år siden. At det skjedde noe

spesielt rundt 1970, da jeg begynte min legekarriere, var en illusjon. Det skjer spesielle ting hele tiden. Teknologien tar oss til stadig nye høyder. Pasientene reiser seg fra sengene og blir medbehandlere og medforskere.

Helsemyndighetene halser etter så godt de kan og prøver fortvilet å styre kostnadsveksten, mens legetettheten og digitaliseringen øker eksponentielt.

De unge legenes utfordringer er nå som før at idealene, læremestrene, tilhører tidligere generasjoner. Men med raskere utviklingstakt øker også generasjonsgapet. Vi må akseptere at våre yngste kolleger utformer sine egne legeroller uten hele tiden å hevde at alt var bedre før, og at vår måte er den beste.

LITTERATUR

1. The changing character of the medical profession. *The Milbank Quarterly* 1988; 66 (suppl 2). https://www.jstor.org/stable/3349910?seq=1#fndtn-page_scan_tab_contents (29.5.2017).

Publisert: 4. september 2017. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.17.0402
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.